

Verslag

Conferentie op 23 april 2024:

**“Healthy Cities, Healthy People – Naar een betere
luchtkwaliteit in de stedelijke omgevingen in de EU”**

onafhankelijke
ziekenfondsen

Onder auspiciën van
be
EU
belgium24.eu

HEAL
HEALTH AND
ENVIRONMENT
ALLIANCE

Verlag

Conferentie op 23 april 2024: “Healthy Cities, Healthy People – Naar een betere luchtkwaliteit in de stedelijke omgevingen in de EU”

onafhankelijke
ziekenfondsen

Onder auspiciën van
be
EU
belgium24.eu

Conferentie op 23 april 2024:

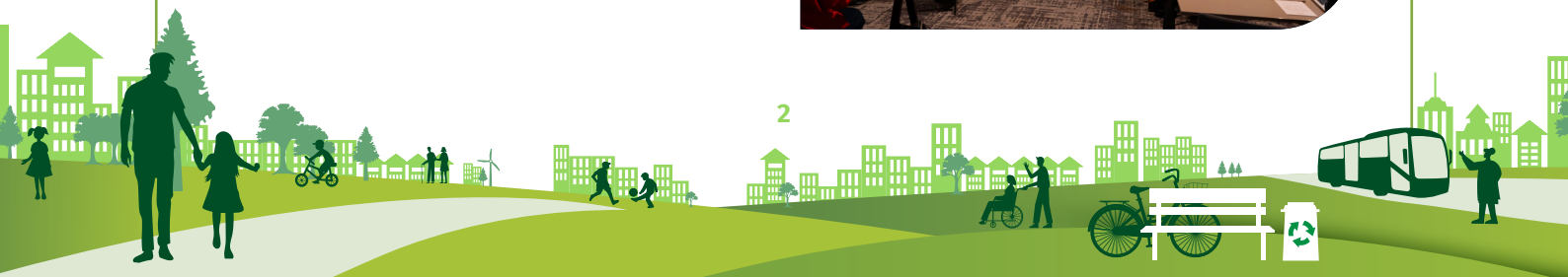
“Healthy cities, healthy people – Naar een betere luchtkwaliteit in de stedelijke omgevingen in de EU”

Op 23 april 2024 zijn experts uit 33 landen samen gekomen in Brussel om de luchtkwaliteit in stedelijke omgevingen te bespreken op de conferentie “**Healthy cities, healthy people**”. Dit event had tot doel stedelijke en Europese beleidsmakers, stakeholders op het gebied van gezondheid, wetenschappers en maatschappelijke organisaties samen te brengen en recente wetenschappelijk bewijzen te presenteren, alsook goede praktijken uit te wisselen over de maatregelen die door steden genomen worden en de inzet van organisaties te tonen om de luchtkwaliteit in Brussel te verbeteren. Aan de vooravond van de Europese verkiezingen in 2024 en de volgende EU-beleidscyclus 2024-2029 was deze conferentie bedoeld om wegen te identificeren naar een goede luchtkwaliteit voor iedereen, overal in de steden.

Bij de opening benadrukte **Xavier Brenez**, directeur-generaal van de Onafhankelijke Ziekenfondsen, dat de fysieke en mentale gezondheid van elkeen beter beschermd moet worden tegen luchtvervuiling, en dat er luchtkwaliteit na de verkiezingen hoog op de politieke agenda moet blijven in België en Europa. **Anne Stauffer**, adjunct-directeur van HEAL wees dan weer op het belang van de stemming in het Europees Parlement over het trilooakkoord over de herziening van de Richtlijn Omgevingsluchtkwaliteit (Ambient Air Quality Directive, AAQD). De implementatie ervan in de komende jaren zal cruciaal zijn, zeker om de kwetsbare groepen in de samenleving beter te beschermen. **Annya Schneider** van Bloomberg

Philanthropies gaf aan dat er in vele steden verzet is tegen bepaalde initiatieven als LEZ, en dat het belangrijk is om het brede publiek te blijven sensibiliseren en informeren aan de hand van cijfers en wetenschappelijke inzichten.

In zijn keynote speech zei **Patrick Child**, adjunct-directeur-generaal van DG Environment van de Europese Commissie, dat de luchtkwaliteit een “fundamentele dimensie” is van de Europese Green Deal, die een onmisbare link heeft met de klimaatverandering. In de toekomst zal de implementatie van de standaarden voor luchtkwaliteit centraal staan. **Alain Maron**, minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, bevoegd voor Klimaattransitie, Leefmilieu, Gezondheid en Sociale Actie, riep op tot samenwerking tussen burgers, ngo's, overheden, media en particuliere actoren om samen te werken aan luchtkwaliteit. Een pauze inlassen zou alleszins onverantwoord zijn, volgens de minister.

Verlag

Conferentie op 23 april 2024: "Healthy Cities, Healthy People – Naar een betere luchtkwaliteit in de stedelijke omgevingen in de EU"

Verschillende onderzoekers presenteerden vervolgens resultaten van recente studies en projecten. **Alberto Gonzalez** van de European Environment Agency (EEA) presenteerde de meest recente cijfers rond de luchtvervuiling in de Europese steden. Zo goed als alle Europese stadbewoners ademen vandaag lucht in dat niet beantwoordt aan de aanbevolen normen van de Wereldgezondheidsorganisatie. Hij wees hierbij op het feit dat Europa het snelst opwarmende continent in de wereld is.

Mark Nieuwenhuijsen van ISGlobal ging dieper in op de bronnen van luchtvervuiling in steden en de voordelen van het verbeteren van de luchtkwaliteit. Zo is transport de voornaamste bron van stikstofdioxide (48,5%) in de steden, terwijl dit bij $PM_{2.5}$ dit de gezinnen zijn via hun energieverbruik (22,7%). Hij benadrukte ook dat er vanuit een holistische benadering gewerkt moet worden. Niet enkel de luchtkwaliteit moet verbeterd worden, er moet ook meer ingezet worden op groene zones in steden. Daarbij werden verschillende inspirerende voorbeelden gegeven, zoals de "superblocks" in Barcelona. **Zorana Jovanovic Andersen** van European Respiratory Society preciseerde wat de gezondheidseffecten van luchtvervuiling en hittegolven zijn. 20% van de diabetes en 26% van de hartaanvallen worden veroorzaakt door de luchtvervuiling. De toenemende temperaturen door de klimaatverandering verergeren de gezondheidsimpact van luchtvervuiling, zoals

aangetoond in het project EU Exhaustion. Er sterven meer mensen aan ademhalingsproblemen op een warme dag. **Rachel Aldred** van de Universiteit van Westminster legde uit hoe verkeersarme wijken gemotoriseerd verkeer en luchtvervuiling kunnen verminderen. Londen heeft belangrijke investeringen gemaakt om actieve mobiliteit (wandelen en fietsen) te promoten en verkeersarme wijken te implementeren. Hierdoor zijn de mensen meer gaan wandelen en fietsen, wat een invloed heeft gehad op het autoverkeer, autobezit en de luchtvervuiling. **Luk Bruyneel** presenteerde de eerste resultaten van een nieuwe studie van de Onafhankelijke Ziekenfondsen over de impact van lage-emissiezones (LEZ) in Brussel, Antwerpen, Gent. Over het algemeen is er een snellere daling van zwarte koolstof (black carbon, BC), stikstofdioxide (NO_2) en fijnstof ($PM_{2.5}$ en PM_{10}) sinds de invoering van de LEZ in Antwerpen (2017) en Brussel (2018), tot 2022, in vergelijking met 17 Belgische controlesteden zonder een LEZ. De studie bevestigt voor Brussel dat armere buurten de zwaarste last van de luchtvervuiling dragen – maar ook dat de LEZ voor een aantal vervuilende stoffen (BC en NO_2) leidden tot een snellere daling van de luchtvervuiling in die buurten.

Na de pauze was de beurt aan vertegenwoordigers van 4 organisaties om uit te leggen op welke wijze ze zich in Brussel inzetten voor een

Verlag

Conferentie op 23 april 2024: "Healthy Cities, Healthy People – Naar een betere luchtkwaliteit in de stedelijke omgevingen in de EU"

betere luchtkwaliteit: **Tim Cassiers** van BRAL - Citizen Action Brussels; **Renaud Leemans** van Les Chercheurs d'Air; **Marie-Charlotte Debouche** van ClientEarth en **Dr. Patricia Palacios** van Société Scientifique de Médecine Générale (SSMG). Volgens het panel is er bij het bredere publiek geen gebrek aan interesse in de problematiek van luchtvervuiling. Integendeel, de mensen verwachten net dat de overheden en stadsbesturen gepaste maatregelen nemen. Het engagement en interesse van de mensen blijkt ook uit het succes van "citizen science projects", zoals CurieuzenAir waaraan 3.000 personen deelnamen. Het klopt dat er weerstand bestaat tegen initiatieven van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest om de luchtkwaliteit te verbeteren, maar men mag niet vergeten dat er ook veel steun is. Overheden moeten volgens het panel ook verantwoordelijk gesteld worden voor het uitblijven van een gepast beleid om de luchtkwaliteit te verbeteren. Ook artsen kunnen in deze context bijdragen door hun patiënten te informeren over de impact van luchtvervuiling op de gezondheid, zeker bij kwetsbare groepen zoals personen met chronische aandoeningen. Maar hiervoor is het noodzakelijk dat de artsen hierover ge informeerd worden tijdens hun opleiding, iets waaraan SSMG tracht bij te dragen via het ontwikkelen van eLearnings.

Tot slot bespraken enkele experts welke maatregelen stadsbesturen vandaag reeds genomen hebben en welke bijkomende maatregelen kunnen bijdragen tot het verbeteren van de luchtkwaliteit. **Dorthe Nielsen** van Eurocities gaf een overzicht van initiatieven die Europese steden genomen hebben, of van plan zijn te nemen in de toekomst. Zo wilt Parijs reeds tegen 2035 de aanbevolen normen van de Wereldgezondheidsorganisatie realiseren. **Jacek Kisiel**, van de Stad Warschau vertelde over het project om de vele steenkoolkachels in de stad geleidelijk uit te faseren. Een goed regelgevend kader en financiering zijn belangrijke aspecten, maar essentieel is de informatie en sensibilisering van de stadsbewoners. Warschau wordt trouwens de eerste stad in Polen met een LEZ.

Julia Poliscanova van Transport & Environment presenteerde de Clean Cities Campaign om tegen 2030 vervuilende wagens uit de steden te weren. Hoe kan dit gerealiseerd worden? Met promoten van actieve mobiliteit, door het aanbieden van een goede aanbod van openbaar vervoer, en door het wagenpark te elektrificeren. **Oskar Bonte** van de Vlaamse Jeugdraad bevestigde dat luchtkwaliteit eveneens een belangrijk thema is voor jongeren, alsook de nood aan meer groene ruimten, een beter aanbod van openbaar vervoer en veilige wegen om de fiets te gebruiken. Om te evolueren naar een betere luchtkwaliteit zien de leden van het panel 2 belangrijke zaken: 1) er is geen gebrek aan goede ideeën, er is wel een gebrek aan politiek engagement om er iets aan te doen; 2) een Rechtvaardige transitie met een sociaal beleid t.a.v. de kwetsbare groepen is cruciaal. Een holistische benadering is noodzakelijk om luchtvervuiling aan te pakken.

Christian Horemans van de Onafhankelijke Ziekenfondsen sloot de conferentie af en onthield vooral de volgende 3 boodschappen:

- **verandering:** om onze steden gezonder te maken, moeten we het anders aanpakken. Er is geen tijd om op de pauzeknop te drukken;
- **opportuniteit:** de EU staat op het punt een nieuw juridisch kader voor de luchtkwaliteit te hebben, en deze zal kansen creëren om de luchtverontreiniging verder terug te dringen;
- **solidariteit:** solidariteit met kwetsbare groepen, zoals ouderen, kinderen of mensen met chronische ziekten; solidariteit met mensen die in armere en vaak ongezonder buurten wonen; solidariteit tussen generaties.

HEAL en de Onafhankelijke Ziekenfondsen zijn dankbaar voor de financiële steun van de Europese Unie (EU), ClimateWorks Foundation en Bloomberg Philanthropies voor dit evenement. De verantwoordelijkheid voor de inhoud ligt bij de auteurs en de standpunten die tijdens het evenement naar voren zijn gebracht, weerspiegelen niet noodzakelijkerwijs de standpunten van de EU-instellingen en financiers. Het Europees Uitvoerend Agentschap voor Klimaat, Infrastructuur en Milieu (CINEA) en de financiers zijn niet verantwoordelijk voor het gebruik van de informatie die tijdens het evenement wordt gedeeld. Transparantieregisternummer van HEAL EU: 00723343929-96

